

NORRKÖPING

VÅRD- OCH OMSORGSKONTORET

PROTOKOLL

1(10)

2025-06-04

Vårt diarienummer

VON 2024/2766 1.1.2

Handläggare, titel, telefon

Emma Johansson, utredare

011 – 15 15 86

Protokoll - Kommunala pensionärsrådet (KPR) den 4 juni 2025

Ledamöter

Andreas Bohlin (S)/(KS), Gunilla Lundgren (KD)/(SPN), Per Ziljat (S)/(KFN), Christian Widlund (C)/(BMN), Bo Hallberg (PRO), Ingmar Dahlqvist (PRO), Inger Johansson (SPF), Barbro Mattson (SKPF), Maud Haglund (SKPF), Clifford Gistrand (PRO).

Ersättare

Britt Wiesner (PRO), Margita Almqvist (PRO), Lillemor Hertzman (PRO), Bo Nilsson (RPG), Inger Schroeder (SPF), Gunilla Fredriksson (SPF), Hans Dahlin (SPF), Pia Georgsson Asp (SKPF).

Övriga

Merja Willman, samhällsbyggnadskontoret, Elin Ingvarsson, vård- och omsorgskontoret, Per Wisting, vård- och omsorgskontoret, Roger Löfstedt, vård- och omsorgskontoret, Sara Olofsson, vård- och omsorgskontoret, Anna Mellqvist, kommundirektörens kontor, Susanne Andersson, vård- och omsorgskontoret, Emma Johansson, vård- och omsorgskontoret, Magdalena Asplund, samhällsbyggnadskontoret, Lotten Wirén, Linköpings universitet, Sofia Johansson, vård- och omsorgskontoret.

Frånvarande

Ylva Akterhall (PRO), Patrik Palm (M)/(KS), Barbro Pettersson (SKPF), Julia Polsa (L)/(VON), Ulla Asserhed (RPG), Berit Adler (SPF), Eva-Britt Österlund (SPF), Magnus Boström (SD)/(SPN), Hans Teinmark (M)/(BMN), Isak Löfstedt (SD)/(KFN), Bertil Karlsson (PRO).

1. Närvarokontroll – Mötets öppnande – Justerare – Fastställande av föredragningslistans innehåll

Ordförande Andreas Bohlin (S) genomför närvarokontroll och öppnar mötet.

Kristina Ohlin (M)/VON som varit ledamot i rådet under flertalet år har nyligen gått bort. För att hedra hennes minne genomförde rådet en tyst minut innan sammanträdet öppnande.

Rådet får information om att Leif Bergfast (PRO) lämnat sitt uppdrag som ordinarie ledamot. Ingemar Dahlqvist (PRO) har av kommunstyrelsen utsetts till ordinarie ledamot och Britt Wiesner (PRO) till ersättare.

Bo Nilsson (RPG) väljs till justerare.

Föredragningslistans innehåll godkänns med följande tillägg:

- Övriga frågor: Hemtjänst

2. Föregående protokoll – Diverse handlingar

Föregående protokoll

Protokollet har skickats till rådet och läggs till handlingarna.

Vid föregående sammanträde tog SKPF upp problematiken kring skyltningen vid Söder tull i samband med markarbeten. Ledamot som i rådet företrädde samhällsplaneringsnämnden, fick i uppdrag att ta med sig frågan och återkoppla till rådet vid dagens sammanträde. Då ledamoten inte är närvarande sker ingen återrapportering vid dagen sammanträde.

Diverse handlingar

PRO har till Norrköpings kommun och kommunala pensionärsrådet inkommit med en skrivelse med rubriken ”Angående gångstråk under vintermånaderna”. Skrivelsen har lagts med som bilaga till kallelsen för dagens sammanträde. Rådet kommer att lyfta frågan om skrivelsen vid sammanträde i september för att se om något svar kommit i frågan.

3. Aktuellt från nämnd

Punkten ger möjlighet för politiker att kort informera om vad som är aktuellt i den nämnd de representerar i rådet.

Andreas Bohlin (S) informerar att vård- och omsorgsnämndens fokus just nu ligger på omställningen till den nya socialtjänstlagen samt förändringarna inom kommunens hemtjänst.

Christian Widlund (C), från byggnads- och miljöskyddsnämnden, berättar att ett ärende om ny parkeringsnorm behandlas gemensamt av nämnden och samhällsplaneringsnämnden. Han nämner även att budgeten för 2025–2026 hanterats i kommunstyrelsen i maj och i kommunfullmäktige i juni. Dessutom informeras rådet om att SM-veckan genomförs under vecka 26.

Per Ziljat (S), representant för kultur- och fritidsnämnden, berättar att nämnden under våren arbetat mycket med bidrag, bland annat genom beslut om uppdragsbidrag. Nästa vecka fattas beslut om årets stipendiater.

4. Tema sommar: Klimatanpassning

Rådets tema för detta sammanträde är ”sommar” och därav tar rådet upp frågan om klimatanpassning. Föredragande är Merja Willman som är strateg och Roger Löfstedt som är lokalplanerare i Norrköpings kommun samt Lotten Wihérn från Linköpings universitet klimatanpassning och värme

Klimatanpassningsarbete i Norrköpings kommun

Merja informerar att Norrköpings kommun sedan länge har övergripande mål för klimatanpassning. Kommunen har även tagit fram en övergripande riktlinje som omfattar alla kommunala verksamheter, bolag och samarbetspartners.

Riktlinjen fokuserar på sex områden: hälsa och välmående, infrastruktur och tekniska försörjningssystem, dricksvatten, bebyggelse och samhällsplanering, areella näringar samt biologisk mångfald och kultur- och naturmiljö.

Det finns en arbetsgrupp för klimatanpassning där flera kontor deltar, bland annat vård- och omsorgskontoret, samt externa parter som Linköpings universitet.

En ny statlig utredning om klimatanpassning har nyligen presenterats. Den lyfter bland annat fram skärpta krav på kommunernas ansvar, inklusive inomhustemperatur i särskilda boenden.

Norrköpings kommun har dessutom tilldelats priset som Årets klimatanpassningskommun år 2023 av IVL Svenska Miljöinstitutet.

Forskning och klimatanpassning

Lotten Wiréhn är universitetslektor vid Linköpings universitet, verksam vid Institutionen för Tema – Miljöförändring (TEMAM) och Centrum för klimatpolitisk forskning (CSPR). Hon deltar i projektet Bright, ett samarbete mellan SMHI och Linköpings universitet.

Hennes forskning fokuserar på samspelet mellan mänskliga och naturliga system i samband med klimatförändringar, med särskilt fokus på urban värmeutsatthet och klimatanpassning i bebyggd miljö. I samarbete med aktörer som SMHI utvecklar hon klimattjänster som stödjer anpassningsarbete, särskilt viktiga för att skydda äldre, som är extra sårbara vid extrem värme.

Inom Bright-projektet har man tagit fram Bright App, ett verktyg för att fånga invånares upplevelser av värme i staden. Appen kan med fördel användas av exempelvis personal inom hemtjänsten. Lotten uppmuntrar fler att använda appen för att säkerställa tillförlitliga resultat.

Klimatanpassning och äldreomsorgen

Roger informerar att Norrköpings kommun har vidtagit flera åtgärder för att anpassa äldreomsorgen till ett förändrat klimat, med särskilt fokus på att skydda äldre vid värmeböljor och andra extrema väderhändelser.

För att stödja personalen har kommunen tagit fram checklistor med åtgärder att vidta under varma dagar. Dessa hjälper personalen att snabbt identifiera och genomföra insatser för att skydda de äldre.

Inom äldreomsorgen följs särskilda rutiner för att säkerställa att de äldre får tillräckligt med vätska och att kroppstemperaturen hålls nere. Exempel på åtgärder är att samla de äldre i svalare utrymmen, använda fuktiga handdukar för avkylning och uppmåna till minskad fysisk aktivitet under varma perioder.

Störst utmaningar finns inom hemtjänsten, där det bland annat handlar om att förbereda brukare så att de har tillgång till exempelvis vatten hemma.

Kommunen har även genomfört värmekartläggningar för att identifiera områden med hög värmebelastning. Resultaten används för att planera åtgärder som förbättrar inomhusklimatet i äldreboenden, till exempel genom bättre ventilation och solskydd.

Diskussionsfrågor som rådet diskuterar är:

- Hur kan man nå äldre personer med information om exempelvis värmebölja, äldre personer är en sårbar grupp vid värmebölja?
- Kan pensionärsorganisationerna vara behjälplig med att nå ut med kunskap till äldre om hur de kan använda Bright appen och rapportera in värme?
- Utmaningen att nå äldre som "hemma, hemma" med information om värmebölja, för att minska värmens effekter?
- Vad behöver jag som äldre tänka på och vad kan jag göra själv.

Från gruppdiskussionerna framkommer följande:

- Samarbeta med hyresvärdar och bostadsrättsföreningar för att nå ut med information till sårbara grupper.
- Bli bättre på att använda lokalradio för att sprida viktig information.
- Uppmuntra till egenberedskap: tänk på att ha rätt mat hemma under en värmebölja, skydda sig mot solen, undvika att vistas utomhus under de varmaste timmarna, ha is hemma och dricka mycket vätska.
- Använd olika typer av medier för att nå ut med information.
- Samarbeta med pensionärsorganisationer för att sprida information.
- Uppmärksamma vikten av anhöriga som en kanal för informationsspridning.
- Framhäv vikten av att vara medmänniska och stötta varandra.
- Säkerställ att informationen är tillgänglig för alla.

5. Lokalplanering särskilt boende

Elin Ingvarsson och Per Wisting, båda verksamhetschefer för särskilt boende (säbo) och Roger Löfstedt, lokalplanerare, samtliga vid på vård- och omsorgskontoret, informerar om lokalplaneringen avseende säbo.

När vård- och omsorgskontoret behöver lokaler sker det årligen genom att kontoret sammanställer platsbehovet. Platsbehovet överlämnas till samhällsbyggnadskontoret och plan över hur platsbehovet ska tillgodoses utifrån fastighetsbestånd finns,

Inför perioden 2026–2029 planeras en utökning av särskilt boende med 100 platser, men byggnationen av det nya boendet på Drakengatan har försenats på grund av markföroreningar. Istället föreslås att temporärt använda lokalerna på Timmermansgatan 62 fram till 2028, då 80 nya platser planeras stå färdiga vid Målvakten. Avvecklingen av Ribbingsholmsvägen 3B i Skärblacka försenas till 2028 och förslaget är att utöka boendet på Sågvägen 10 med 20–24 platser för att möta det ökade behovet.

För särskilt boende planeras även en genomgång av befintliga boenden för att identifiera möjligheter till effektiviseringar och standardhöjningar. Fokus kommer att ligga på att anpassa boendemiljöer utifrån ökande vårdbehov och tekniska krav, samtidigt som insatser görs för att minska trängsel och förbättra parboendemöjligheter. Planen inkluderar också att utveckla boendemiljöer för yngre personer med demenssjukdom för att skapa en trygg och anpassad vårdmiljö.

Renoveringar och anpassningar kommer att ske för Generalsgatan 9 och hemtjänstlokalerna på Hospitalsgatan 31 under 2029–2031. Dessutom kommer Timmermannen ses över för att uppfylla lagkrav. Under perioden 2026–2029 planeras en avveckling av 52 platser i särskilda boenden där omfattande brister identifierats, samt en samordning av hemtjänstlokaler i egen regi för att uppfylla myndighetskrav. Planen kan komma att justeras

utifrån samhällsbyggnadskontorets bedömningar och behov. Samarbete sker mellan koordinatorena och enhetscheferna för att minimera ledtider.

6. Tema sommar: Personalbemanning inom äldreomsorgen

Susanne Andersson, enhetschef, och Anna Mellqvist, HR-konsult, båda på vård- och omsorgskontoret, informerar om status för personalbemanningen inom äldreomsorgen inför sommaren.

Sedan 2021 finns en central rekryteringsfunktion som hanterar cirka 1000 semestervikarier inom bland annat äldreomsorgen. Rekryteringen är kompetensbaserad och omfattar både språklig bedömning samt utbildning och introduktion för vikarier.

Inför sommaren 2025 öppnade ansökningsmöjligheten i mitten av december år 2024. Det var ett högt söktryck och i mitten av mars hade omkring 1800 personer ansökt. Av dessa har hittills 156 vikarier nyrekryterats till särskilt boende (säbo) och 207 till hemtjänsten och träffpunkter.

Bland årets sökande är många unga, det är en generellt högre kvalitet i rekryteringsunderlaget, även om många fortfarande saknar erfarenhet och formell utbildning. För att möta detta behov arbetar verksamheten med tydlig introduktion, kompetensutveckling av duktiga vikarier samt språkombud på enheterna.

7. Aktiviteter på träffpunkter under sommaren

Sara Olofsson, enhetschef för kommunens träffpunkter, informerar om de aktiviteter som planeras för sommaren 2025.

Det kommer att finnas 7–10 sommarvikarier som får en tydlig introduktion på respektive enhet. Dessutom anordnas vikarieträffar innan sommaren, där enhetschefen ger ytterligare information.

På midsommarafton kommer sju träffpunkter att hålla öppet. Övriga planerade sommaraktiviteter inkluderar utflykter, minigolf, promenader, tipspromenader, pizzakvällar, grillfester och shoppingturer.

De flesta träffpunkter har öppet hela sommaren medan några har stängt någon vecka eller har öppet några färre dagar vissa veckor.

Utifrån informationen diskuterat rådet följande dialogfrågor:

- Hur påverkas äldre sociala nätverk och umgänge under somarmånaderna, då många närstående och vänner kanske är bortresta eller har andra rutiner?
- Hur kan samverkan mellan kommunen och ideella aktörer förbättras för att nå ut brett?

I diskussionerna framkommer:

- Det är viktigt att erbjuda aktiviteter för dem som annars saknar sådana.
- Under sommaren arbetar ofta vikarier, vilket kan påverka tryggheten eftersom den ordinarie personalen som man känner sig bekväm med kanske inte är på plats.
- Ensamma personer är mer utsatta under sommaren och behöver därför särskilt stöd.
- Sommaren kan vara en tid för glädje och gemenskap för äldre, men upplevelsen är väldigt individuell.
- Matlagning på Söderport är en betydelsefull aktivitet.
- Viktigt att kommunen är initiativtagare för samverkan med civilsamhället.

8. Ansvar för hjälpmedel

Sofia Johansson som är medicinskt ansvarig för rehabilitering deltar på rådet för att informera om vad som gäller gällande ansvar för hjälpmedel och hur hjälpmedel ska lämnas tillbaka.

Ansvar för hjälpmedel

I Östergötlands län har patienter som använder förskrivna hjälpmedel ett tydligt ansvar för att säkerställa att hjälpmedlen används korrekt och underhålls på ett säkert sätt. Detta ansvar omfattar flera aspekter:

Aktsamhet och skötsel: Patienten ska hantera hjälpmedlet varsamt och följa de bruks- och skötselanvisningar som medföljer. Det innebär att hjälpmedlet ska förvaras lämpligt, underhållas regelbundet och användas enligt instruktionerna. Endast funktionsdugliga hjälpmedel får användas. Vid omedelbar fara för säkerheten ska hjälpmedlet tas ur bruk.

Anmälan vid skada, förlust eller stöld: Om hjälpmedlet skadas, tappas bort eller blir stulet, ska patienten omedelbart kontakta förskrivaren. Vid stöld ska även en polisanmälan göras. Patienten kan bli ersättningsskyldig vid oaktsamhet, onormalt slitage eller om hjälpmedlet tappas bort.

Service och reparation: Vid behov av service eller reparation ska patienten kontakta förskrivaren eller ansvarig hjälpmedelsverksamhet. Patienten ska inte själv försöka reparera eller göra ingrepp på hjälpmedlet.

Information vid flytt: Om patienten flyttar inom eller utanför länet, ska förskrivaren informeras för att säkerställa att hjälpmedelsansvaret överförs korrekt.

Återlämna hjälpmedel

När hjälpmedlet inte längre behövs ska det återlämnas i gott skick och väl rengjort. Det är patientens ansvar att se till att hjälpmedlet återlämnas till rätt instans. För den som inte längre har behov av ett hjälpmedel i Norrköpings kommun ska hjälpmedlet återlämnas. Innan återlämning ska hjälpmedlet rengöras noggrant. Återlämning sker till hemsjukvården på Hantverkaregatan 49, Norrköping, under öppettiderna måndagar kl. 8.00–10.00 och onsdagar kl. 13.00–15.00.

Vid svårigheter att själv lämna tillbaka hjälpmedlet finns möjlighet att beställa hämtning via Sodexo Hjälpmedelsservice. För vidare information om återlämning av hjälpmedel i Region Östergötland hänvisas till 1177 Vårdguiden. Frågor och ytterligare information kan inhämtas via hemsjukvården i Norrköping.

9. Övriga frågor

Kontanthantering färdtjänst

Vid beredningsutskottet inför dagens sammanträde lyfte föreningsföreträdare att Östgötatrafiken framöver vill att färdtjänsten ska bli kontantfri. Detta menar nämnda företrädare kan bli svårt för de personer som inte vill eller kan hantera digitala lösningar för att betala sin biljett i samband med en färdtjänstresa. Föreningarna undrade över Norrköpings kommuns hållning i frågan.

Magdalena Asplund, strateg, har fått information från både samhällsbyggnadskontoret och Östgötatrafiken i frågan. Hon informerar att frågan är i undersökningsfasen för att utreda konsekvenserna av en eventuell övergång till kontantlös betalning inom färdtjänsten. Alla kommuner har fått frågan på hur de ser på kontanthanteringen i färdtjänstfordonen. Norrköpings kommun har bland annat belyst att många äldre fortfarande är beroende av att kunna betala med kontanter. Frågan har varit upp med AU gällande regionens pensionärsråd den 16 maj 2025.

Inget beslut är fattat. Eventuellt beslut kommer inte att tas av Östgötatrafiken utan av Trafik- och samhällsplaneringsnämnden (TSN), då betalningsregler styrs av gällande regelverk. En första information skedde till TSN:s beredning den 28 maj för vidare diskussion.

Sommargäster från annan kommun

Vid beredningsutskottets sammanträde lyfte föreningsföreträdare frågan om Norrköpings kommun tar emot sommargäster som ansöker om hemtjänst och om det är vanligt att Norrköpingsbor ansöker om hemtjänst i andra kommuner under sommaren.

Emma Johansson, utredare, har varit i kontakt med vård- och omsorgskontorets myndighetsutövning. Enligt dem mottog administratörerna på myndigheten 17 uppdrag från andra kommuner under 2024. Det finns inga exakta uppgifter om hur många uppdrag som skickades för utförande i andra kommuner, men en rundfrågning bland biståndshandläggarna indikerar att antalet kan vara ungefär lika många som de uppdrag som Norrköpings kommun tog emot från andra kommuner.

Hemtjänsten

Föreningsrepresentant lyfter att vissa brukare inte har fått sina insatser i samband med den omställning som pågår inom hemtjänsten. Ordföranden informerar att flera parallella förändringar pågår inom verksamheten.

Bland annat har enheter slagits ihop i syfte att minska andelen vikarier, en förändring som hittills har fungerat väl. Dessutom pågår en övergång till central bemanningsplanering, vilket innebär att bemanningen samordnas centralt för att skapa bättre kontinuitet.

Även frågan om statusen för att arbeta inom hemtjänsten tas upp. Det diskuteras om hemtjänstpersonalen får berätta för brukarna vem som kommer vid nästa besök. Svaret är att personalen får säga vem som är planerad att komma, men inte lova, eftersom förändringar kan ske med kort varsel.

Ersättningsmodellen inom hemtjänsten håller också på att förändras. I det nya systemet får utförarna ersättning baserat på den faktiska tid som insatserna utförs. Den frågan kommer delvis att hanteras vidare inom ramen för det pågående utvecklingsarbetet gällande ramtid.

10. Avslutning

Ordförande Andreas Bohlin avslutar mötet. Nästa sammanträde är den 25 september 2025 kl. 09.00-12.00.

Vid protokollet:

Emma Johansson
Sekreterare

Justering:

Andreas Bohlin (S)
Ordförande

Bo Nilsson (RPG)
Justerare